

Rolnummer 2541
Arrest nr. 152/2003 van 26 november 2003

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van het decreet van het Vlaamse Gewest van 29 maart 2002 houdende invoering van het nultarief inzake het kijk- en luistergeld, ingesteld door B. Van Mengsel.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters R. Henneuse, E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van het beroep en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 22 oktober 2002 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 23 oktober 2002, heeft B. Van Mengsel, wonende te 2930 Brasschaat, Klaverheide 62, beroep tot vernietiging ingesteld van het decreet van het Vlaamse Gewest van 29 maart 2002 houdende invoering van het nultarief inzake het kijk- en luistergeld (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 27 april 2002).

Memories zijn ingediend door de Ministerraad, de Vlaamse Regering, de Waalse Regering en de Franse Gemeenschapsregering.

De verzoekende partij heeft een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 17 september 2003 :

- zijn verschenen :
 - . B. Van Mengsel, in eigen persoon;
 - . Mr. H. Symoens, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Regering;
 - . Mr. M. Aps, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor de Ministerraad;
 - . Mr. R. Ghods *loco* Mr. M. Eloy, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Waalse Regering;
 - . Mr. S. Leroy *loco* Mr. M. Uyttendaele, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschapsregering;
- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en R. Henneuse verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde partijen gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De voorschriften van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden in acht genomen.

II. In rechte

- A -

Standpunt van de verzoekende partij

A.1. B. Van Mengsel vordert de gehele vernietiging van het decreet van 29 maart 2002 wegens schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Hij wijst erop dat krachtens artikel 7 van de wet van 13 juli 1987 betreffende het kijk- en luistergeld twee periodes worden bepaald : naar gelang van de eerste letter van de naam van de houder, vangt de periode aan op 1 april (beginletter van A tot en met J) of op 1 oktober (beginletter van K tot en met Z). Nu het bestreden decreet bepaalt dat voor de periodes die een aanvang nemen op 1 januari 2002 of op een latere datum, het jaarlijks kijk- en luistergeld wordt verminderd tot nul, heeft hij, aangezien zijn naam met een V begint, het kijk- en luistergeld tot 30 september 2002 dienen te betalen, terwijl de categorie van de personen van wie de naam met een A tot en met J begint slechts tot 31 maart 2002 heeft betaald.

Standpunt van de Vlaamse Regering

A.2.1. Volgens de Vlaamse Regering doet B. Van Mengsel niet blijken van het vereiste belang. De vernietiging van het bestreden decreet zou immers tot gevolg hebben dat de invoering van het nultarief inzake het kijk- en luistergeld met terugwerkende kracht ongedaan zou worden gemaakt. Daaruit zou dan volgen dat de verzoeker geen teruggave kan verkrijgen van (een gedeelte van) het door hem betaalde kijk- en luistergeld en dat hij bovendien voor de toekomst zou worden verplicht tot het betalen van het kijk- en luistergeld.

A.2.2. De Vlaamse Regering betoogt dat de verzoeker geen ongelijke behandeling aantoonst. Zij wijst erop dat beide categorieën van belastingplichtigen - zowel diegenen van wie de naam met de letters A tot en met J, als diegenen van wie de naam met de letters K tot en met Z begint - het jaarlijks kijk- en luistergeld voor een periode van twaalf achtereenvolgende maanden verschuldigd zijn (artikelen 2 en 7 van de voormelde wet van 13 juli 1987).

Vervolgens is de Vlaamse Regering van oordeel dat het bestreden decreet geen onderscheid tussen de houders van een televisie- of radiotoestel invoert, nu voor alle houders, zonder onderscheid, het tarief voor het kijk- en luistergeld op nul wordt gebracht voor de belastbare periodes die vanaf 1 januari 2002 een aanvang nemen (artikelen 2 en 3 van het decreet van 29 maart 2002). Zij wijst nog erop dat de Vlaamse decreetgever niet bevoegd was met betrekking tot de periodes die een aanvang nemen vóór 1 januari 2002, gelet op de toen geldende regelgeving. Indien de decreetgever zou ingrijpen op een belastbare periode die vóór die datum een aanvang heeft genomen, zou hij retroactief ingrijpen op een belastbaar feit waarvoor hij niet bevoegd was en zou hij inbreuk plegen op de voormelde wet van 13 juli 1987 en op artikel 4, § 1, van de bijzondere financieringswet van 16 januari 1989.

Standpunt van de Franse Gemeenschapsregering

A.3. In haar memorie zegt de Franse Gemeenschapsregering in de zaak tussen te komen en zich in dit stadium naar de wijsheid van het Hof te gedragen.

Standpunt van de Waalse Regering

A.4. Volgens de Waalse Regering lijkt de verzoeker uit te gaan van de zienswijze dat het nultarief, nu het op 1 januari 2002 van kracht is geworden, de eerste categorie van belastingplichtigen (A tot en met J) vanaf 1 april 2002 tot voordeel strekt, terwijl zulks voor de tweede categorie (K tot en met Z) slechts vanaf 1 oktober 2002 het geval is. Die zienswijze kan volgens de Waalse Regering niet worden gevolgd. Zij wijst erop dat de verdeling in voormelde categorieën ertoe strekt de inning van de belasting te vergemakkelijken.

De Waalse Regering betoogt dat, aangezien het nultarief enkel voor de toekomst van toepassing wordt - dus niet met terugwerkende kracht -, de toepassing ervan logischerwijze begint vanaf de eerste belastbare periode die volgt op de periode die reeds was begonnen bij de inwerkingtreding ervan. Nu de belastbare periode op een verschillend tijdstip begint naar gelang van de beginletter van de naam van de belastingplichtige, begint de toepassing van het nultarief logischerwijze voor elke belastingplichtige op de datum die hem persoonlijk betreft. De Waalse Regering leidt daaruit af dat de Vlaamse decreetgever het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel heeft geëerbiedigd.

Standpunt van de Ministerraad

A.5. Ingevolge het principe van de annaliteit van de belasting loopt het aanslagjaar volgens de Ministerraad van 1 januari tot en met 31 december van hetzelfde jaar. Zulks betekent volgens hem geenszins dat de belasting op dat ogenblik reeds definitief door de belastingplichtige verschuldigd is. Artikel 7 van de wet van 13 juli 1987 betreffende het kijk- en luistergeld voorziet in de wijze van inning van de belasting; het bestreden decreet doet daaraan geen afbreuk.

De Ministerraad merkt op dat uit de parlementaire voorbereiding van het bestreden decreet blijkt dat de decreetgever het annaliteitsbeginsel heeft willen respecteren, zonder evenwel het gelijkheidsbeginsel te willen miskennen. Om die reden bepalen de artikelen 2 en 3 van het bestreden decreet dat « voor de periodes [...] die een aanvang nemen op 1 januari 2002 of op een latere datum », het kijk- en luistergeld tot nul wordt verminderd. Die vermindering geldt dus niet « vanaf » 1 januari 2002.

Volgens de Ministerraad staat het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie niet eraan in de weg dat de werkelijke inning van de belasting op verschillende tijdstippen zou plaatshebben. Hij betoogt dat het bestreden decreet geenszins verschillende categorieën van personen onderscheidt wat het ontstaan van de belastingschuld zelf betreft, doch enkel wat de inning ervan betreft.

Ten slotte is de Ministerraad van mening dat de zienswijze van de verzoeker tot een discriminatie zou leiden : de ene categorie van personen (A tot en met J) zou drie maanden kijk- en luistergeld terugbetaald dienen te krijgen, terwijl dat voor de andere (K tot en met Z) negen maanden zou zijn.

- B -

B.1. De verzoekende partij vordert de vernietiging van het decreet van het Vlaamse Gewest van 29 maart 2002 houdende invoering van het nultarief inzake het kijk- en luistergeld wegens schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Ten aanzien van het bestreden decreet van 29 maart 2002

B.2.1. Het bestreden decreet bepaalt :

« Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Voor wat het Vlaamse Gewest betreft, wordt in artikel 2 van de wet van 13 juli 1987 betreffende het kijk- en luistergeld een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

‘ Voor de periodes, zoals omschreven in de artikelen 7 en 8, die een aanvang nemen op 1 januari 2002 of op een latere datum, wordt het jaarlijks luistergeld verminderd tot nul. ’

Art. 3. Voor wat het Vlaamse Gewest betreft, wordt in artikel 3 van dezelfde wet een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

‘ Voor de periodes, zoals omschreven in de artikelen 7 en 8, die een aanvang nemen op 1 januari 2002 of op een latere datum, wordt het jaarlijks kijkgeld verminderd tot nul. ’

Art. 4. Voor wat het Vlaamse Gewest betreft, worden de artikelen 6, 9, 10, en 12 tot en met 28 van dezelfde wet, opgeheven.

Alle artikelen vermeld in het vorige lid blijven evenwel van toepassing met betrekking tot het kijk- en luistergeld verschuldigd voor periodes die een aanvang nemen vóór de datum van inwerkingtreding van dit decreet.

Art. 5. Dit decreet heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2002. ‘ »

B.2.2. De artikelen 2 en 3 van het bestreden decreet voegen een nieuw lid toe aan respectievelijk de artikelen 2 en 3 van de wet van 13 juli 1987 betreffende het kijk- en luistergeld. In die toegevoegde bepalingen wordt verwezen naar de artikelen 7 en 8 van de voormelde wet van 13 juli 1987, die luiden :

« Art. 7. Het kijk- en luistergeld is verschuldigd voor periodes van twaalf achtereenvolgende maanden.

Het kijkgeld voor de televisietoestellen gehouden in hotels en soortgelijke logementen bedoeld in artikel 4 is verschuldigd voor de periode die aanvangt op 1 januari van het jaar en moet vóór 1 maart van dat jaar betaald zijn.

Het kijk- en luistergeld is, wat de andere houders betreft, verschuldigd voor periodes die, naargelang van de eerste letter van de naam of de benaming van de houder, aanvangen op de data die in de onderstaande tabel zijn vastgesteld.

Beginletter van de naam of de benaming van de houder	Begindatum van de periode	Uiterste betaaldatum
A tot en met J K tot en met Z	1 april 1 oktober	31 mei 30 november

Art. 8. Wanneer het houden van een autoradiotoestel of van een televisietoestel aanvangt in de loop van de periode bedoeld in artikel 7, is het kijk- en luistergeld bepaald in de artikelen 2, 3 en 4 verschuldigd in verhouding met het aantal maanden dat nog moet verlopen tot het begin van de volgende periode. Elke begonnen maand wordt als een volle maand aangerekend.

De houder van een zwart-wit-televisietoestel die in de loop van de in artikel 7 bedoelde periode houder wordt van een kleurentelevisietoestel, moet het verschil tussen het voor een kleurentelevisietoestel verschuldigde kijkgeld en datgene wat voor een zwart-wit-televisietoestel verschuldigd is bijbetalen naar evenredigheid van het aantal maanden dat nog moet lopen. Elke begonnen maand wordt als een volle maand aangerekend.. »

B.2.3. De parlementaire voorbereiding van het bestreden decreet vermeldt :

« Ingevolge art. 4, § 1 van de Bijzondere Financieringswet van 16 januari 1989, gewijzigd bij wet van 13 juli 2001, [...] zijn de gewesten met ingang van 1 januari 2002 bevoegd om de aanslagvoet, de heffingsgrondslag en de vrijstellingen van het kijk- en luistergeld te wijzigen.

[...]

De gewestelijke bevoegdheid strekt zich evenwel niet uit tot het bepalen van de belastbare materie [...].

[...]

De decreetgever kan m.a.w. beslissen dat het kijk- en luistergeld niet langer verschuldigd zal zijn (door de aanslagvoet van het kijk- en luistergeld op nul te brengen), maar mag de wetsbepalingen inzake het kijk- en luistergeld niet opheffen waarin de belastbare materie van de betrokken belasting wordt omschreven. » (*Parl. St., Vlaams Parlement, 2001-2002, nr. 1052/1, p. 3*)

De bestreden artikelen 2 en 3 van het decreet werden als volgt toegelicht :

« Het huidige artikel 7 van de wet van 13 juli 1987 omschrijft de periodes waarvoor het kijk- en luistergeld verschuldigd is, voor houders die reeds geregistreerd zijn. Voor houders die nog niet geregistreerd zijn is artikel 8 van diezelfde wet van toepassing.

Het kijk- en luistergeld is voor alle houders steeds verschuldigd voor twaalf opeenvolgende maanden.

Artikel 7 bepaalt dat de inning van het kijk- en luistergeld in drie fasen gebeurt : een eerste golf voor de hotels en twee grote vervalstellen van particulieren en andere bedrijven. De hotels en soortgelijke logementen dienen te betalen voor 1 maart van het aanslagjaar. De houders wier naam begint met een letter van A tot en met J, behoren tot het zogenaamde eerste verval en dienen te betalen voor 31 mei. De houders die behoren tot het tweede verval

(beginletter van de naam loopt van K tot en met Z) dienen de aanslag te betalen voor 30 november van het aanslagjaar.

Houders die zich nieuw laten registreren betalen vanaf de maand van opstelling van het toestel tot het begin van het volgende verval in het volgende aanslagjaar. Dit wordt geregeld in artikel 8 van de huidige wet op het kijk- en luistergeld.

De artikelen 2 en 3 van het ontwerp van decreet brengen voor al de bovengenoemde periodes die beginnen in het jaar 2002 en de volgende jaren het tarief, zoals dit wordt begroot in de artikelen 2 en 3 van voormelde wet terug tot nul, ongeacht tot welk verval men behoort. Opgemerkt wordt nog dat dit enkel voor de toekomst geldt : wanneer het houden van een belastbaar toestel (het belastbare feit) aanvangt uiterlijk op 31 december 2001, moet artikel 8 van de wet van 13 juli 1987 toegepast worden, en zal een aanslag moeten voldaan worden *a rato* van het aantal maanden dat nog dient te verlopen tot het begin van de volgende verval waartoe men behoort. » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2001-2002, nr. 1052/1, p. 3)

Ten aanzien van het belang

B.3.1. Volgens de Vlaamse Regering doet de verzoekende partij niet van het vereiste belang blijken.

B.3.2. De verzoekende partij wijst erop dat, nu haar naam met een V begint - zij behoort tot de categorie van de personen van wie de naam met een K tot en met Z aanvangt -, zij het kijk- en luistergeld tot 30 september 2002 dient te betalen, terwijl de categorie van de personen van wie de naam met een A tot en met J aanvangt, slechts tot 31 maart 2002 hebben betaald.

B.3.3. De verzoekende partij gaat ervan uit dat het bestreden decreet een discriminerend onderscheid tussen voormelde categorieën van personen invoert.

Nu het voorhanden zijn van het vereiste belang afhangt van de vraag of de lezing die de verzoekende partij van het decreet geeft, kan worden gevolgd, valt het onderzoek naar het voorhanden zijn van het belang samen met dat van de grond van de zaak.

Ten gronde

B.4. Het bestreden decreet voert, wat het Vlaamse Gewest betreft, het nultarief inzake het kijk- en luistergeld in. Dat nultarief geldt « voor de periodes, zoals omschreven in de artikelen 7 en 8 [van de wet van 13 juli 1987 betreffende het kijk- en luistergeld], die een aanvang nemen op 1 januari 2002 of op een latere datum » (artikelen 2 en 3 van het bestreden decreet).

Krachtens artikel 7, eerste lid, van de voormelde wet van 13 juli 1987 is het kijk- en luistergeld « verschuldigd voor periodes van twaalf achtereenvolgende maanden ».

Het is verschuldigd voor periodes die, naar gelang van de eerste letter van de naam van de houder, aanvangen op 1 april (uiterste betaaldatum : 31 mei) of op 1 oktober (uiterste betaaldatum : 30 november). Voor de houders van wie de beginletter van de naam A tot en met J is, geldt de eerste periode; voor de houders van wie de beginletter van de naam K tot en met Z is, geldt de tweede periode (artikel 7, derde lid, van de wet van 13 juli 1987).

B.5. Het bestreden decreet doet een onderscheid ontstaan tussen de houders van een televisie- of autoradiotoestel, aangezien het nultarief, dat voor alle houders geldt voor de belastbare periodes die vanaf 1 januari 2002 aanvangen, voor de ene categorie op 1 april en voor de andere categorie op 1 oktober aanvangt.

B.6. De inning van het kijk- en luistergeld verloopt, overeenkomstig artikel 7 van de wet van 13 juli 1987, in twee periodes, naar gelang van de beginletter van de naam van de belastingplichtige. Die gespreide inning kan om redenen van administratieve organisatie worden verantwoord.

B.7. De uitloopregeling waarin het bestreden decreet voorziet, die parallel loopt met die periodes, kan worden verantwoord voor de belastingplichtigen die op het ogenblik van de invoering van die gespreide inning een televisietoestel hadden. Aangezien de belastingplichtigen van de eerste categorie (A tot J), na de inwerkingtreding van de wet van 13 juli 1987, kijk- en luistergeld verschuldigd zijn vanaf 1 april 1988 en de belastingplichtigen van de tweede categorie (K tot Z) kijk- en luistergeld verschuldigd zijn vanaf 1 oktober 1988, is het redelijkerwijze verantwoord dat het nultarief waarin het

bestreden decreet voorziet voor de eerste categorie op 1 april 2002 aanvangt en voor de tweede categorie op 1 oktober 2002.

B.8. De uitloopregeling houdt evenwel geen rekening met artikel 8 van de wet van 13 juli 1987 betreffende het kijk- en luistergeld. Krachtens die bepaling is een nieuwe belastingplichtige kijk- en luistergeld verschuldigd in verhouding met het aantal maanden dat nog moet verlopen tot het begin van de volgende periode.

De gezamenlijke toepassing van artikel 2 van het bestreden decreet, enerzijds, en artikel 8 van de wet van 13 juli 1987 betreffende het kijk- en luistergeld, anderzijds, heeft tot gevolg dat twee categorieën van belastingplichtigen die op hetzelfde tijdstip aan de in het geding zijnde belasting zijn onderworpen, op een verschillend tijdstip aan het nultarief worden onderworpen, zodat belastingplichtigen die tot het tweede verval behoren (beginletter van de naam K tot en met Z) voor een langere periode het kijk- en luistergeld betalen dan de belastingplichtigen die tot het eerste verval behoren (beginletter van de naam A tot en met J).

B.9. Een volstrekt gelijke behandeling zou de decreetgever ertoe nopen na te gaan welke belastingplichtigen pas na de invoering van de gespreide inning aan het kijk- en luistergeld werden onderworpen. Gelet op de administratieve kosten van een dergelijk onderzoek, afgewogen tegen het relatief geringe bedrag van de belasting, vermocht de decreetgever bij het bepalen van de uitloopregeling gebruik te maken van categorieën die, zonder de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te schenden, de verscheidenheid van toestanden slechts met een zekere graad van benadering opvangen.

B.10. Het middel kan niet worden aangenomen.

B.11. Het decreet van 29 maart 2002 houdende invoering van het nultarief inzake het kijk- en luistergeld schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 26 november 2003.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts